

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: R. P., narozený dne X,
bytem X,
zastoupen advokátem JUDr. Ladislavem Jiráskem,
se sídlem Klíčová 199/2, 353 01 Mariánské Lázně,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 1. 2022, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 20. 1. 2022, č. j. X a jemu předcházející rozhodnutí žalované ze dne 24. 11. 2021, č. j. X se zrušují a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Žaloba

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení výše označeného rozhodnutí žalované, jímž byly

zamítnuty námitky žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované č.j. X ze dne 24. 11. 2021, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění ust. § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů a § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, ve znění účinném od 1. 6. 2015.

2. Žalobce v žalobě namítal, že podal dne 25.08.2021 žádost o přiznání starobního důchodu s tím, že mu tento nárok vznikl v souladu s ustanovením § 21 odst. 1 písm. a) zákona, když odpracoval 25 let, dosáhl věku 55 let a odpracoval v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení nejméně 10 roků v uranových dolech a že splnil podmínky stanovené v nařízení vlády č. 363/2009 Sb. Hlavním důvodem, proč žalovaná zamítla žádost žalobce byl ten, že u žalobce nebyly splněny podmínky stanovené v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vydaného pod č.j. 6 Ads 122/2009-59 ze dne 21.04.2010, kterými jsou: zaměstnání bylo zákonem stanoveným způsobem (postupem podle § 17 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení) zařazeno do I. pracovní kategorie, soukromý podnik, v němž bylo takové zaměstnání vykonáváno, vznikl na základě transformace či privatizace státem vlastněného podniku, zaměstnání i po změně vlastnické formy zaměstnavatele bylo nadále vykonáváno za stejných (identických) podmínek jako v době, kdy bylo zaměstnání zařazeno do zvýhodněné pracovní kategorie. Podle názoru žalobce jsou podmínky stanovené v tomto rozsudku překonané, a dokonce v přímém rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), který v § 1 odst. 1 písm. f) garantuje právo na rovné zacházení v oblasti práva sociálního zabezpečení. Žalobce také citoval ust. Antidiskriminačního zákona, podle něhož nepřímou diskriminací se rozumí takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z důvodů uvedených v § 2 odst. 3 osoba znevýhodněna oproti ostatním“. Podle názoru žalobce je podmínka stanovená v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky spočívající v tom, že pro vznik nároku na předčasný odchod do důchodu musí žadatel pracovat ve státním sektoru nebo v podniku, který vznikl na základě transformace či privatizace státem vlastněného podniku, zcela diskriminační, neboť zvýhodňuje zaměstnance státních či privatizovaných podniků, proti zaměstnancům soukromých podniků, kteří vykonávají totožnou práci a ve stejné pracovní kategorii, jakou vykonávali v minulosti u státních podniků.
3. Přitom soukromé podniky a podnikatelé hradili za své zaměstnance stejné odvody na sociální pojištění jako státní podniky a podniky privatizované, a není tedy důvodu nahlížet na jejich zaměstnance jinak. Opačný názor by byl zcela jednoznačně diskriminační. V tomto ohledu nelze souhlasit s názorem Nejvyššího soudu zmíněným v odstavci [27], citovaného rozhodnutí, kde uvádí: „Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že zákonnou podmínkou zařazení zaměstnání do zvýhodněných pracovních kategorií bylo kazuistické posouzení každého zaměstnání a jeho konkrétních podmínek příslušnými státními orgány postupy určenými zákonem. Pokud by došlo v soukromém podniku ke vzniku nového zaměstnání, které nebylo posouzeno výše popsanou procedurou a zavedeno dle příslušných právních předpisů do resortních seznamů zaměstnání zařazených do I. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, pak by nebylo možno takovéto zaměstnání zpětně pouze například dle analogie mezi zvýhodněná zaměstnání ex post zařadit. V takovémto případě se již jedná o odlišné podmínky, neboť zaměstnanec již vstupoval do nového

pracovněprávního vztahu bez souvislosti s předchozím zaměstnáním a v nových podmínkách si již sjednával mzdová a další ujednání. U takovýchto nově vzniklých zaměstnání by se nenaplnila základní podmínka stanovená zákonem (§ 17 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 31. 5. 1992) pro vytvoření nového pracovního místa ve zvýhodněné pracovní kategorii. Takovou zákonnou podmínkou bylo rozhodnutí příslušného ústředního orgánu, v jehož oboru působnosti se vykonávalo posuzované zaměstnání, o zařazení zaměstnání do resortního seznamu zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie formou výnosu. Nejvyšší správní soud tedy tímto vypořádává námitku stěžovatelky spočívající v tom, že podmínkou pro zařazení do I. Pracovní kategorie je výkon zaměstnání v organizaci, která spadala do působnosti některého z resortů a jednalo se o zaměstnání, které bylo výnosem příslušného orgánu zařazeno do resortního seznamu. Závěry Nejvyššího správního soudu v tomto konkrétním případě rozhodně nemohou být aplikovány na všechna zaměstnání vykonávaná u soukromého zaměstnavatele, která mají charakter obdobný zaměstnání zařazenému do zvýhodněné I. pracovní kategorie, to by bylo ostatně nespravedlivé paušální zvýhodnění soukromých zaměstnavatelů, kteří zaměstnance v rizikových provozech využívali, avšak nijak se nepodíleli na zvýšených nákladech spojených s jejich důchodovým zvýhodněním.“

4. Argumentace soudu v tomto ohledu podle žalobce vůbec nemůže obstát, neboť privatizované podniky se na zvýšených nákladech spojených s důchodovým zvýhodněním nepodílely. Rozhodně pak nelze uznat ani úvahu v tom směru, že si zaměstnanci uzavírající nové pracovní místo u soukromého podniku mohli s ohledem na své zařazení sjednat nové mzdové či jiné zvýhodnění. Jak již žalobce uvedl, odvody na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti byly již v roce 1992 stejné u všech profesí a rozhodně nelze souhlasit se závěrem nejvyššího soudu, že by se u takovýchto zaměstnání nenaplnila základní podmínka stanovená zákonem, tedy ustanovením § 17 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 31.05.1992, tedy vytvoření nového pracovního místa ve zvýhodněné kategorii, Toto ustanovení žádnou takovou podmínku nestanovilo, když znělo: „Federální ústřední orgány státní správy a ústřední orgány státní správy republik, v jejichž oborech působnosti se vykonávají práce, které odůvodňují, aby zaměstnání byla zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie, vydávají v dohodě s federálním ministerstvem práce a sociálních věcí a příslušným ministerstvem práce a sociálních věcí, a jde-li o ústřední orgány státní správy republik též v dohodě s příslušným ministerstvem zdravotnictví a sociálních věcí republiky, svými výnosy resortní seznamy zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie.
5. Soud i na tomto místě podle žalobce mylně uvádí, že se jednalo o ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 31.05.1992, když k tomuto datu odst. 2 již neplatil, neboť byl zrušen již zákonem č. 306/1991 Sb. účinným od 01.08.1991.
6. Žalobce pracoval ve společnosti DIAMO s.p. od 16.09.1985 jako provozní elektrikář a od 18. 1. 1985 jako důlní elektrikář, a to až do 31.05.1992. Poté nastoupil od 1. 6. 1992 ke společnosti REKON a s., kde pracoval také jako vedoucí elektro. Na dole SVORNOST vykonával funkci vedoucí elektro a strojní části důlního střediska od 01.07.1992 do 31.12.1996, kdy podle potvrzení společnosti Lázně Jáchymov po celou dobu rekonstrukce vykonával práce v kontrolovaném pásmu v, podzemí bývalého uranového dolu, který byl před 31. 12. 1992. zařazen do kategorie IAA-Uran na základě nařízení vlády ČR č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení. Místem výkonu práce žalobce bylo tedy důlní dílo

SVORNOST. Tuto skutečnost ostatně potvrdili i statutární zástupce společnosti REKON a s., kteří v té době ve společnosti pracovali, když samotná společnost dnes již bohužel neexistuje a byla z obchodního rejstříku již vymazána. Ze stanoviska Českého báňského úřadu ze dne 13.08.1981 zasláního Československým státním lázním, lázeňské organizaci Jáchymov, je jednoznačné, že důl SVORNOST má charakter uranového dolu a toto stanovisko bylo vydáno právě za účelem jednání s nadřízenými orgány o pracovně a sociálně-pracovním postavení pracovníku v dole SVORNOST.

7. Česká správa sociálního zabezpečení podle žalobce pochybila, když se vůbec nevypořádala s tím, že žalobce doložil, že v období od 01.07 1992 do 31.12.1996 pracoval jako vedoucí elektro a strojní části důlního střediska na dole „SVORNOST“ v Jáchymově, a to při rekonstrukci tohoto důlního střediska. Tuto skutečnost potvrdili nejen statutární orgány společnosti REKON a s., u které žalobce pracoval, ale i vlastník dolu společnost Léčebné lázně Jáchymov a s., a to dle potvrzení ze dne 23.08.2021. Skutečnost, že bývalý zaměstnavatel žalobce, společnost REKON a.s., nevedl evidenci pracovníka v hornictví a nepředal tyto informace ve výkazech pro Českou správu sociálního zabezpečení, nemůže být přičítána k tíži žalobce.
8. Podle ustanovení § 74 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
9. Podle ustanovení § 74a odst. 2 tohoto zákona u pojištěnců, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 10 let zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, činí důchodový věk 55 let, pokud tohoto věku dosáhli po 30. červnu 2006. Za zaměstnání při těžbě, průzkumu a zpracování uranové rudy se pro účely věty první nepovažuje zaměstnání v hornictví vykonávané pod spodní úrovní nadloží a na skrývce v povrchových dolech (lomech) na radioaktivní suroviny.
10. Žalobce má za to, že splňuje podmínky nařízení vlády č. 363/2009 Sb. o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993. Toto nařízení se vztahovalo na osoby, které: vykonávaly před 1. lednem 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, (dále jen „zaměstnání v hornictví“), odpracovaly v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 2200 směn, nebo, pokud výkon zaměstnání v hornictví skončily z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, odpracovaly v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3081 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 1981 směn. Za dobu po 31. prosinci 1992 se za odpracovanou směnu považuje každá směna, v níž osoba uvedená v písmenu a) po převážnou část vykonávala podle potvrzení vydaného podle § 4 pod zemí zaměstnání v hornictví. Podle § 4 měli zaměstnavatelé, u nichž byly po 31. prosinci 1992 zaměstnány osoby vykonávající zaměstnání v hornictví, potvrdit počet směn odpracovaných pod zemí v zaměstnání v hornictví na žádost těchto osob, a to na tiskopisu vydaném Českou správou sociálního zabezpečení. Toto potvrzení však firmou REKON

a.s. nebylo vydáno, neboť společnost zanikla skončením konkurzního řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni č.j. 26 K 89/2000, viz výpis z obchodního rejstříku. Podle potvrzení Českého báňského úřadu ze dne 13.08.1981 č.j. 4848-Z/1981 splňuje charakter dolu „Svornost“ a charakter práce pracovníků tohoto dolu práce pracovníků v hornictví v hlubinném dolu ve smyslu příslušné vyhlášky. Podle tohoto potvrzení aspekty bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v hlubinném dolu plně odpovídají poměrům v hlubinném dolu, neboť v dole Svornost se uskutečňují tytéž práce stejně kvalifikovanými pracovníky jako u jiných hlubinných uranových dolů. Skutečnost, že na povrch je dopravována kapalina (radioaktivní minerálka) a nikoliv tuhý materiál, na tomto charakteru lomu nic nemění.

II. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí s tím, že podle § 38 zákona č. 582/1991 Sb. je primárním důkazním prostředkem sloužícím k osvědčení doby pojištění a získaných vyměřovacích základů zejména evidenční list důchodového pojištění. Teprve při jeho absenci lze přistoupit k aplikaci obecných pravidel dokazování, které jsou stanoveny v § 51 odst. 1 správního řádu, podle něhož k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď, znalecký posudek, mzdové listy apod. Pro účely prokázání doby pojištění lze aplikovat ustanovení § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., a použít čestného prohlášení nejméně dvou svědků žadatele o důchod, ovšem pouze v případě, nelze-li tuto dobu prokázat jinak.
12. Součástí prvoinstančního rozhodnutí ze dne 24. 11. 2021, č. j. X je osobní list důchodového pojištění ze dne 19. 11. 2021, což je přehled o odpracované době žalobce. Lze z něj vysledovat mimo jiné dobu pojištění zhodnocenou v preferované pracovní kategorii od 16. 9. 1985 do 31. 5. 1992 zhodnocenou jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných uranových dolech (dále jen I. AA-URAN pracovní kategorie), a to na podkladě evidenčního listu důchodového zabezpečení zaměstnavatele DIAMO správa uranových ložisek o. z., Příbram vyhotoveného dne 9. 3. 1994. Následující dobu pojištění od 1. 6. 1992 do 31. 12. 1995 žalovaná zhodnotila na podkladě evidenčního listu důchodového zabezpečení ze dne 15. 1. 2001 vyhotoveného zaměstnavatelem REKON a.s., Plzeňská 181, Mariánské Lázně. Tentýž zaměstnavatel vyhotovil téhož dne evidenční list důchodového pojištění potvrzující dobu pojištění žalobce od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2000. Doba pojištění od 1. 6. 1992 do 31. 12. 2000 byla zhodnocena ve III. pracovní kategorii.
13. Podmínkou pro aplikaci nařízení vlády č. 363/2009 Sb. je, aby část získané doby zaměstnání v hornictví I. AA pracovní kategorie spadala do období před 1. 1. 1993 a část do období po 31. 12. 1992. Žalobce podle žalovaného tuto podmínku nesplňuje, neboť v I. AA pracovní kategorii v hlubinných dolech se stálým pracovištěm pod zemí získal 10 let a 254 dnů pouze v období do 31. 12. 1992, k tomuto dni dosáhl nejvyšší přípustné expozice a skončil výkon tohoto vybraného zaměstnání v hornictví. Účelem přijetí nařízení vlády č. 363/2009 Sb. nebylo zmírnění podmínek za výkon zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v období před 1. 1. 1993, které byly stanoveny právními předpisy účinnými před 1. 1. 1996 pro snížení důchodového věku u zaměstnanců v hornictví, ale stanovit nový nárok na snížení důchodového věku dalšímu okruhu horníků, kteří začali vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných (uranových) dolech před 1. 1.

1993, ve výkonu tohoto zaměstnání pokračovali i po 31. 12. 1992, avšak z důvodu zrušení pracovních kategorií zákonem č. 235/1992 Sb. nesplnili podmínky pro snížení důchodového věku na 55 let podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995. Žalobce žádný počet směn po 31. 12. 1992 neodfáral, a nespadá tedy do osobního rozsahu nařízení vlády č. 363/2009 Sb.

14. Žalobce se podle žalované domáhá toho, že i jeho následující výkon zaměstnání od 1. 7. 1992 u společnosti REKON a.s., Plzeňská 181, Mariánské Lázně byl výkonem zaměstnání v preferované I. AA – URAN pracovní kategorii. Pro souzenou věc je prioritní pohled na samotnou společnost REKON a.s. žalovaná odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 6 Ads 230/2021-24 dostupný na www.nssoud.cz, v němž se zabýval obdobným problémem, který lze vztáhnout na nyní souzenou věc: „Nyní posuzované rozhodnutí pak žalovaná vydala, aniž by ve věci provedla další dokazování, tedy aniž splnila to, co jí krajský soud rozsudkem č. j. 16 Ad 61/2018 - 50 uložil. V tomto směru lze souhlasit se stěžovatelem, že krajský soud stejnou situaci posoudil v nyní napadeném rozsudku odlišně než ve svém předešlém rozhodnutí, v čemž lze spatřovat pochybení (či spíše procesně neekonomický postup), jde však o vadu procesní bez vlivu na zákonnost zamítavého rozsudku krajského soudu, neboť důvody, na němž spočívá, jsou odlišné. Skutečnost, že stěžovatel neprokázal, že práce, kterou vykonával v období od 30. listopadu do 31. prosince 1992, svým charakterem odpovídala zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných (uranových) dolech (tedy zaměstnání zařazeného do preferované pracovní kategorie I. AA ve smyslu § 14 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení), totiž nebyla jediným a ani hlavním důvodem pro zamítnutí jeho námitek. Žalovaná též konstatovala, že podmínkou pro zařazení zaměstnání u soukromého podniku do preferované pracovní kategorie je, že tento soukromý podnik vznikl privatizací či transformací státem vlastněného podniku, avšak společnost REKON a.s., pro kterou na konci roku 1992 stěžovatel pracoval, tímto způsobem nevznikla.
15. Tento závěr, který stěžovatel nijak nezpochybňuje, vychází z již citovaného rozsudku ze dne 21. dubna 2010 č. j. 6 Ads 122/2009–59, č. 2093/2010 Sb. NSS, v němž Nejvyšší správní soud shledal, že jako zaměstnání I. pracovní kategorie je třeba uznat i zaměstnání v soukromém podniku v době do 31. prosince 1992, pokud došlo ke kumulativnímu naplnění tří podmínek: 1) zaměstnání bylo zákonem stanoveným způsobem (podle § 17 zákona o sociálním zabezpečení) zařazeno do I. pracovní kategorie, 2) soukromý podnik, v němž bylo takové zaměstnání vykonáváno, vznikl na základě transformace či privatizace státem vlastněného podniku, a 3) zaměstnání i po změně vlastnické formy zaměstnavatele bylo nadále vykonáváno za stejných podmínek jako v době, kdy bylo zaměstnání zařazeno do zvýhodněné pracovní kategorie. Nejvyšší správní soud dále uvedl, že pokud by v soukromém podniku došlo ke vzniku nového zaměstnání, které nebylo posouzeno podle § 17 zákona o sociálním zabezpečení a zavedeno dle příslušných právních předpisů do resortních seznamů zaměstnání zařazených do I. pracovní kategorie, nebylo by možné takové zaměstnání mezi zvýhodněná zaměstnání ex post zařadit. V takovém případě už totiž zaměstnanec vstupoval do nového pracovněprávního vztahu bez souvislosti s předchozím zaměstnáním a v nových podmínkách si již sjednával mzdová a další ujednání. Závěry Nejvyššího správního soudu tedy nelze aplikovat na všechna zaměstnání vykonávaná u soukromého zaměstnavatele, která mají charakter obdobný zaměstnání zařazenému do zvýhodněné I. pracovní kategorie. Na základě uvedeného lze konstatovat, že rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalované ob stojí i bez problematických závěrů o charakteru práce, kterou stěžovatel u společnosti REKON a.s. vykonával. I kdyby totiž

svědkové nakonec potvrdili, že stěžovatel pro tuto společnost pracoval pod zemí v hlubinných dolech, nebylo by možné mu tzv. hornický důchod (od 55 let) přiznat, neboť není splněna podmínka, že takovou práci vykonával pro soukromý podnik vzniklý transformací nebo privatizací státem vlastněného podniku. Nejvyšší správní soud znovu opakuje, že proti těmto závěrům krajského soudu stěžovatel nijak nebrojí.

16. Podle žalované s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu lze jednoznačně konstatovat, že nebylo prokázáno, že by společnost REKON a. s. vznikla transformací či privatizací státního podniku, což je jednou z podmínek pro uznání zaměstnání v soukromém podniku v I. pracovní kategorii. Následkem tohoto konstatování nelze výkon zaměstnání žalobce po 1. 7. 1992 hodnotit jako výkon zaměstnání I. AA-URAN pracovní kategorie.
17. Co se týče zohlednění výpovědí svědků, jejich čestných prohlášení ze dne 19. 7. 2021, které jsou součástí spisové dokumentace žalobce, pro účely posouzení výkonu zaměstnání žalobce v I. AA- URAN pracovní kategorie, byť se to optikou citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu jeví jako nadbytečné, žalovaná pro úplnost uvádí, že by po svědcích především požadovala co nejdetailnější popis žalobcem vykonávané práce, tedy charakter žalobcem skutečně vykonávané práce v podzemí, zda by mohli uvést přesný počet směn, které žalobce odpracoval za jednotlivé kalendářní měsíce v době od 1. 7. 1992 na pracovišti v podzemí v zaměstnání v hlubinném hornictví.
18. Žalobcem uvedení svědkové podle žalované potvrdili, že žalobce v době od 1. 7. 1992 do 31. 12. 1996 pracoval jako vedoucí důlního střediska na dole SVORNOST v Jáchymově při jeho rekonstrukci, kdy byl tento důl v majetku společnosti Léčebné lázně Jáchymov a společnosti REKON a. s., a po celou dobu vykonával práce v kontrolovaném pásmu v podzemí bývalého uranového dolu, které byly dříve zařazeny do I. AA-URAN pracovní kategorie.

III. Replika

19. V replice žalobce navrhl výsledky svědků V. L., Ing. V. H. a P. S.a, přičemž první svědek měl pracovat spolu s žalobcem jak ve společnosti DIAMO s.p., tak ve společnosti REKON a.s. a může autenticky potvrdit, že žalobce vykonával u obou společností totožnou práci v hlubinném dole. Podle žalobce právě na něj se vztahovalo nařízení vlády č. 363/2009 Sb. Podle žalobce jakýkoli jiný názor je proti smyslu tohoto nařízení, když bylo vydáno právě za účelem, aby i ta skupina horníků, kteří vykonávali zaměstnání v preferované pracovní kategorii, mohli dosáhnout nižšího důchodového věku i po zrušení pracovních kategorií. Žalobce poukázal na rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2013 čj. 3 Ads 123/2012-32, podle něhož nařízení vlády č. 363/2009 Sb. bylo vydáno na základě zmocnění obsaženého v § 107 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. 7. 2009. Cílem tohoto zákonného zmocnění bylo stanovení nižšího důchodového věku horníkům, kteří vykonávali zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před 1. 1. 1993 zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, toto zaměstnání přitom vykonávali před rokem 1993 i následně po zrušení pracovních kategorií od 1. 1. 1993 a kteří právě v důsledku zrušení pracovních kategorií nesplnili podmínku stanovené doby zaměstnání v I. Pracovní kategorii uvedenou v zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, pro stanovení

důchodového věku 55 let. Vzhledem k tomu, že žalobce ke dni zrušení pracovních kategorií pracoval jako horník – vedoucí elektro a strojní části důlního střediska v uranovém dole SVORNOST a pracoval zde ještě po 1.1.1993, nařízení vlády se na něj podle jeho názoru zcela jistě vztahovalo.

IV. Posouzení soudem

20. O žalobě rozhodl soud bez jednání podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, neboť s tím žalobce i žalovaná souhlasili.
21. Žalobu soud shledal důvodnou.
22. Hlavní žalobní námitka spočívá v tom, že žalobce má za to, že splňuje podmínky nařízení vlády č. 363/2009 Sb. o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993. Toto nařízení se vztahovalo na osoby, které: vykonávaly před 1. lednem 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, (dále jen „zaměstnání v hornictví“), odpracovaly v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 2200 směn.
23. Vyjádření žalované k žalobě je velmi rozsáhlé, avšak rozhodující je, zda obстоjí důvody v žalobou napadeném rozhodnutí, které vedly k zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod. Žalovaná odůvodnila napadené rozhodnutí následujícím způsobem:
24. „Resortní seznamy byly v souladu s ust. § 17 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 5. 1992 vydávány výnosy ústředních orgánů státní správy republik, v jejichž oborech působnosti se vykonávaly práce, které odůvodňovaly, aby zaměstnání byla zařazena do I. Nebo II. Pracovní kategorie. Jediná výjimka ve vztahu k soukromému sektoru byla připuštěna rozsudkem Nejvyššího správního soudu pod čj. 6 Ads 122/2009-59 ze dne 21. 4. 2010, podle něhož „jako zaměstnání I. pracovní kategorie je třeba uznat i zaměstnání v soukromém podniku v době do 31. 12. 1992, pokud došlo ke kumulativnímu naplnění tří podmínek:
 - a. zaměstnání bylo podle § 17 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení zařazeno do I. pracovní kategorie;
 - b. soukromý podnik, v němž bylo takové zaměstnání vykonáváno, vznikl transformací či privatizací státem vlastněného podniku;
 - c. zaměstnání o po změně vlastnické formy zaměstnavatele bylo nadále vykonáváno za stejných podmínek jako v době, kdy bylo zaměstnání zařazeno do zvýhodněné pracovní kategorie.
25. Podle závěru žalované společnost REKON a.s. nevznikla transformací či privatizací státem vlastněného podniku, nesplňuje tedy jednu z klíčových podmínek, aby zaměstnání v této společnosti mohlo být v souladu s právním řádem zařazeno do I. AA pracovní kategorie. Z toho důvodu žalovaná nemůže přihlídnout k čestným prohlášením svědků V. L., Ing. V. H. a P. S. ani k potvrzení ČBÚ ze dne 13. 8. 1981 o tom, že charakter dolu Svornost a práce v něm odpovídá charakteru pracovníků v hlubinných dolech, ani k potvrzení Lázní Jáchymov, že od 1. 7. 1992 do 31. 12. 1996 probíhala v dole Svornost rekonstrukce a

účastník řízení vykonával po celou dobu rekonstrukce práce v kontrolovaném pásnu v podzemí bývalého uranového dolu, které byly před 31. 12. 1992 zařazeny do pracovní kategorie 1. AA – Uran. Podle žalované nesplňuje žalobce ani podmínky pro přiznání starobního důchodu podle § 21 odst. 1 písm. A) ani podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném k 31. 12. 1995, ani podle nařízení vlády č. 363/2009 Sb.“

26. Tedy žalobce má za to, že se na něho vztahuje nařízení vlády č. 363/2009 Sb., kdežto žalovaná nikoli.
27. Z cit. napadeného rozhodnutí vyplývá, že rozhodující je v dané věci posouzení, zda závěry převzaté z rozsudku NSS ze dne 21. dubna 2010 č. j. 6 Ads 122/2009–59, č. 2093/2010 Sb. NSS, jenž rozšířil zvýhodněný nárok na starobní důchod na soukromoprávní subjekty, avšak jen na některé, ob stojí ve vztahu k žalobním výtkám.
28. Žalobce v žalobě především tvrdil, že napadené rozhodnutí je v rozporu s § 1 odst. 1 písm. f) a konkrétně (podle obsahu) v rozporu § 3 odst. 1 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)
29. Podle § 1 odst. 1 písm. f) zákona č. 198/1999 Sb. tento zákon vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve věcech sociálního zabezpečení.
30. Podle § 3 odst. 1 tohoto zákona nepřímou diskriminací se rozumí takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z důvodů uvedených v § 2 odst. 3 osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné
31. Podle názoru žalobce je podmínka stanovená v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky spočívající v tom, že pro vznik nároku na předčasný odchod do důchodu musí žadatel pracovat ve státním sektoru nebo v podniku, který vznikl na základě transformace či privatizace státem vlastněného podniku, zcela diskriminační, neboť zvýhodňuje zaměstnance státních či privatizovaných podniků, proti zaměstnancům soukromých podniků, kteří vykonávají totožnou práci a ve stejné pracovní kategorii, jakou vykonávali v minulosti u státních podniků.
32. Dle názoru soudu z ust. § 1 odst. 1 písm. f) a § 2 odst. 3 zákona č. 198/1999 Sb. vyplývá, že se působnost tohoto zákona vztahuje i na projednávanou věc, tj. vyslovuje požadavek rovného přístupu k nároku na starobní důchod jakožto dávku sociálního zabezpečení, a to i z hlediska věku, v němž nárok vznikne.
33. Žalovaná zamítla žádost žalobce s odkazem na rozsudek NSS č. j. 6 Ads 122/2009-59 ze dne 21. 4. 2010 s tím, že zaměstnavatel žalobce nevznikl transformací či privatizací státem vlastněného podniku. Tato podmínka tedy není vyvozována ze žádného konkrétního zákonného ustanovení. Opírá se pouze o rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který tímto založil novou praxi pro posuzování nároku na zvýhodněný starobní důchod i v rámci zaměstnání u soukromého subjektu, avšak tento nárok NSS přiznal pouze v rámci zaměstnání u státního podniku.
34. Nejvyšší správní soud rozšířil možnost získání zvýhodněného důchodu i v rámci zaměstnání u soukromého podniku. Současně však Nejvyšší správní soud podmínil vznik nároku na zvýhodněný důchod u soukromého zaměstnavatele, aby tento vznikl

transformací či privatizací státem vlastněného podniku. Je tedy předmětem sporu, zda toto kritérium rozlišující soukromé podniky podle způsobu jejich vzniku je ve smyslu ust. § 3 odst. 2 věty druhé antidiskriminačního zákona objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.

35. Legimititu rozlišování soukromých podniků odůvodnil Nejvyšší správní soud zejména tím, že pokud by došlo v soukromém podniku ke vzniku nového zaměstnání, jedná se o odlišné podmínky, neboť zaměstnanec již vstupoval do nového pracovněprávního vztahu bez souvislosti s předchozím zaměstnáním a v nových podmínkách si již sjednával mzdová a další ujednání. Dle názoru soudu okolnost, že si zaměstnanec sjednával nová pracovněprávní ujednání, ho nemůže vyloučit z nároku na zvýhodněný důchodový věk, neboť právo na zvýhodněný důchodový věk lze vázat pouze na dobu odpracovanou ve vymezených ztížených podmínkách, nikoli na neurčitá mzdová ujednání.
36. Další zdůvodnění odlišného přístupu k soukromým podnikům zdůvodnil NSS tím, že závěry Nejvyššího správního soudu v tomto konkrétním případě nemohou být aplikovány na všechna zaměstnání vykonávaná u soukromého zaměstnavatele, která mají charakter obdobný zaměstnání zařazenému do zvýhodněné I. pracovní kategorie, neboť by to bylo nespravedlivé paušální zvýhodnění soukromých zaměstnavatelů, kteří zaměstnance v rizikových provozech využívali, avšak nijak se nepodíleli na zvýšených nákladech spojených s jejich důchodovým zvýhodněním.
37. K tomu je nutné uvést, že NSS nespecifikoval, jaké konkrétní náklady privatizované podniky vynaložily na své zaměstnance navíc oproti ostatním soukromým podnikům. Žalovaná nepopřela žalobní tvrzení, že v roce 1992 platily všechny podniky stejné odvody na sociální zabezpečení, ani ve svém vyjádření neupřesnila, jeho zvláštní náklady měly mít státní podniky oproti soukromým. Soud proto akceptoval verzi žalobce, že by při stejných odvodech měli mít zaměstnanci různých druhů soukromých podniků také stejné nároky ze sociálního zabezpečení.
38. Soud se přiklonil k názoru žalobce i ohledně souvislosti s ust. § 17 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., neboť jde pouze o zmocňovací ustanovení. Vlastní zařazení určitých zaměstnání jakožto zvýhodněných pro účely důchodového zabezpečení vyplývá podle názoru zdejšího soudu přímo z § 14 zákona č. 100/1988 Sb., kde jsou druhy zaměstnání, která se zařazují do I. pracovní kategorie. V daném případě by mohlo jít o ust. § 14 odst. 2 písm. a) tohoto zákona, pokud by žalobce prokázal předloženými doklady a svědeckými výpověďmi dostatek odpracovaných směn.
39. Absence potvrzení zaměstnavatele o tom, že žalobce vykonával zaměstnání, které bylo zařazeno do I. pracovní kategorie, by nemělo žalobce vyloučit z možnosti prokázat jiným způsobem zaměstnání zakládající nárok na zvýhodněný důchodový věk, neboť nečinnost zaměstnavatele mu nemůže být kladena k tíži.
40. Žalovaná ve vyjádření k žalobě odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 6 Ads 230/2021-24. Dle názoru zdejšího soudu se nelze spolehnout pouze na odůvodnění obsažené v uvedeném rozsudku a bez dalšího jej aplikovat na daný případ. Krajský soud v Plzni pod sp. zn. 16 Ad 61/2018 zamítl žalobu ze stejných důvodů jako v předmětné věci žalovaná, tedy proto, že společnost REKONA a.s. nevznikla transformací či privatizací státního podniku, a NSS následně kasační stížnost zamítl. Učinil tak ale na základě poněkud odlišných důvodů. NSS v předchozím případě posuzoval zejména otázku procesního pochybení krajského soudu, který ve věci rozhodoval opakovaně, avšak měnil

důvody svého rozhodnutí. Pokud jde o zamítnutí nároku na starobní důchod proto, že společnost REKON a.s. nevznikla transformací či privatizací státem vlastněného podniku, k tomu NSS opakoval, že proti těmto závěrům krajského soudu stěžovatel nijak nebrojí. Tudíž nelze a priori předpokládat, že byly Nejvyšším správním soudem již aprobovány.

41. Žalovaná hodnotila ve svém vyjádření také relevantnost svědků V. L., Ing. V. H. a P. S. s ohledem na jejich evidovaná zaměstnání. K této části vyjádření však dle názoru soudu nelze přihlížet, neboť se jedná o skutkové otázky dosud vůbec neřešené v řízení, které předcházelo napadenému rozhodnutí.
42. V replice žalobce navrhl výslech uvedených svědků s tím, že zejména V. L. byl jeho spolupracovníkem jak v DIAMO s.p., tak i následně v REKON a.s. a může potvrdit, že u těchto společností žalobce vykonával totožnou práci horníka – vedoucího elektro a strojního části důlního střediska v uranovém dole SVORNOST. Soud neprováděl navržené svědky za účelem prokázání charakteru, neboť v daném případě je nutno doplnit podrobné, tedy rozsáhlé dokazování ohledně skutkových okolností, které potvrdí nejen charakter žalobcovy práce u REKON a.s., nýbrž i odpracování potřebného počtu směn pod zemí. Tak rozsáhlé dokazování je možné provádět jen ve správním řízení.
43. S ohledem na veškeré výše uvedené skutečnosti soud shledal žalobu důvodnou a zrušil napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu, podle něhož nelze posuzovat nárok na starobní důchod jen podle toho, zda zaměstnavatel vznikl transformací či privatizací státního podniku, protože jde o praxi, která způsobuje znevýhodnění některých osob při stanovení důchodového věku oproti ostatním.
44. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy by na náhradu nákladů řízení měl právo žalobce, jenž měl ve věci plný úspěch. Žalobci však žádné náklady řízení nevznikly, proto nebyla náhrada nákladů žádnému z účastníků řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 30. prosince 2022

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně